

Hadforbrydelser i 2015

Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser

Resumé

Denne rapport udgør Rigspolitiets årlige afrapportering vedrørende hadforbrydelser i 2015. Årsrapportens datamateriale består af sager fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS), hvori Rigspolitiet har identificeret i alt 539 sager, som efterfølgende er gennemgået enkeltvis, for at vurdere, hvor mange hadforbrydelser, der er registreret af politiet i 2015, samt hvad der karakteriserer hadforbrydelserne.

Årsrapporten beskriver politiets monitoring af hadforbrydelsesområdet efter, at Rigspolitiet den 2. november 2015 etablerede en egentlig monitoringsordning for at styrke registreringen af hadforbrydelser og for løbende at have et overblik over antallet af hadforbrydelser og deres fordeling på forskellige politikredse, motivtyper, kriminalitetstyper, gerningssteder, politikredse m.v. Det beskrives herudover, hvordan ændringer i politiets registreringspraksis og datagrundlag betyder, at opgørelserne over hadforbrydelser i 2015 ikke er fuldt sammenlignelige med tidligere års opgørelser foretaget af PET. Det vil derfor først i kommende årsrapporter være muligt at vise udviklingen i hadforbrydernes omfang og karakter.

Årsrapporten viser følgende i forhold til antallet og fordelingen af hadforbrydelser i 2015:

- På baggrund af en gennemgang af 539 sager er det vurderet, at politiet i 2015 registrerede 198 sager, som kunne karakteriseres som hadforbrydelser. I disse 198 sager er der (på tidspunktet for rapportens udarbejdelse) rejst sigtelse i 42 sager mod i alt 48 personer.
- Der er stor forskel på antallet af registrerede hadforbrydelser i landets 12 politikredse. Det er ikke muligt at give en entydig forklaring på disse forskelle, om end det er sandsynligt, at forklaringen kan relatere sig til forskelle i politikredsenes beboersammensætning, anmeldelsestilbøjelighed eller fokus på registreringen af hadforbrydelser.
- Hadforbrydelserne i 2015 fandt særligt sted indenfor kriminalitetstyperne vold, trusler, hærværk/graffiti og hadefulde ytringer (straffelovens § 266 b).
- Racistisk motiverede hadforbrydelser var den mest udbredte motivkategori i 2015 (104 sager). Herefter fulgte religiøst motiverede hadforbrydelser (60 sager) og seksuelt orienterede hadforbrydelser (31 sager).
- En stor del af hadforbrydelser i 2015 foregik på offentligt tilgængelige steder såsom på åben gade, i butikker eller i offentlige transportmidler. Omkring hver femte hadforbrydelse i 2015 fandt sted på sociale medier (særligt Facebook) og omhandlede primært hadefulde ytringer og trusler.

Samlet set viser årsrapporten, at politiet i 2015 har håndteret en række forskellige former for hadforbrydelser, hvilket således bekræfter, at der er borgere i samfundet, som på baggrund af deres race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering kan betragtes som særligt udsatte for kriminalitet. Årsrapporten viser endvidere, at politiet fremadrettet bør have et særligt fokus på hadforbrydelser på sociale medier og hadforbrydelser som reaktion på terrorhændelser.

Med baggrund i offerundersøgelser (Justitsministeriet 2015, COWI 2015) viser årsrapporten, at hadforbrydelsesområdet er præget af store mørketal, hvorfor der fortsat er behov for at styrke politiets registrering af hadforbrydelser og iværksætte initiativer, der kan øge borgernes anmeldelsestilbøjelighed. Rigspolitiet vil fremadrettet bruge den løbende monitorering af hadforbrydelsesområdet til at sikre, at alle relevante sager registreres som hadforbrydelser og vil samtidig videreudvikle efter- og videreuddannelses tilbud, som skal bidrage til at sikre et tilstrækkeligt kompetenceniveau i politikredsene i forhold til identificering, håndtering, forebyggelse og efterforskning af hadforbrydelser. Rigspolitiet har herudover iværksat en dialogindsats med en række væsentlige interessenter på området, som blandt andet har til formål at afdække, hvordan der kan samarbejdes om at få flere ofre for hadforbrydelser til at anmelde disse sager til politiet.

Indhold

Resumé.....	1
1. Indledning	4
2. Politiets monitoring af hadforbrydelser	5
3. Årsrapportens datagrundlag	7
4. Hadforbrydelser i 2015	9
4.1 Antal.....	9
4.2 Geografisk fordeling.....	9
4.3 Kriminalitetstype	10
4.4 Motiv	11
4.5 Gerningssteder.....	14
5. Gerningspersoner og ofre	18
6. Internationale tendenser	19
7. Offerundersøgelser vedrørende hadforbrydelser i Danmark	20
8. Aktuelle og fremtidige initiativer	21
9. Litteratur.....	22

1. Indledning

Denne rapport udgør Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser i 2015. Formålet med årsrapporten er at tilvejebringe viden omkring omfanget og karakteren af hadforbrydelser i Danmark samt beskrive politiets indsats på området. Rapporten supplerer samtidig det billede af hadforbrydelsesområdet, som kan udledes på baggrund af offerundersøgelser (Justitsministeriet 2015, COWI 2016). Årsrapporten vil fremadrettet blive offentliggjort årligt i 1. halvår efterfølgende det år, som den enkelte rapport omhandler.

Det er Rigspolitiets første årsrapport, idet Rigspolitiet primo 2015 overtog det overordnede ansvar for hadforbrydelsesområdet, herunder den årlige afrapportering på området, fra Politiets Efterretningstjeneste (PET). Denne beslutning blev truffet som led i overvejelser i Rigspolitiet om behovet for at styrke politiets indsats mod hadforbrydelser, og fordi Rigspolitiet i forvejen følger kriminalitetsudviklingen særlig tæt på en række andre kriminalitetsområder.

Sager karakteriseret som hadforbrydelser indgik tidligere i PET's RACI-ordning, der omhandlede kriminelle forhold med mulig ekstremistisk baggrund og blev afrapporteret i de såkaldte RACI-rapporter (Politiets Efterretningstjeneste 2015). Det overordnede ansvar for kriminelle forhold med mulig ekstremistisk baggrund er fortsat forankret i PET. Dette omfatter bl.a. kriminelle forhold begået på baggrund af ofrets politiske baggrund, som derfor ikke indgår i Rigspolitiets monitorering af hadforbrydelsesområdet og datagrundlaget for denne årsrapport. Som følge af dette forhold samt en række ændringer i den metode, der er anvendt til at registrere og kvalitetssikre hadforbrydelser fra politiets systemer (se afsnit om datagrundlag), adskiller datagrundlaget for denne årsrapport sig fra den, der tidligere er lagt til grund for afrapporteringen på området. Det betyder, at opgørelsen vedrørende hadforbrydelser i 2015 ikke er fuldt sammenlignelig med tidligere års opgørelser fra PET, hvorfor det først i de kommende årsrapporter vil være muligt at beskrive udviklingen i hadforbrydelsernes omfang og karakter.

Politiets arbejde med hadforbrydelser baserer sig på en strafferetlig afgrænsning af hadforbrydelsesbegrebet, ud fra hvilken en hadforbrydelse er et strafbart forhold, der har baggrund i ofrets race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering. En hadforbrydelse består således af to elementer: En kriminel handling samt det forhold, at der ligger et diskriminerende udvælgelseselement (et såkaldt hadmotiv) til grund for den kriminelle handling. Hadforbrydelser ses typisk i sager vedrørende trusler, vold eller hæværk, men et hadmotiv kan også foreligge ved andre former for strafbare forhold.

Strafbare forhold, der har baggrund i ofrets race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, kan være en overtrædelse af straffelovens § 266 b (vedrørende såkaldte hadefulde ytringer) eller racediskriminationsloven (Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race mv.). Sidstnævnte kan f.eks. omhandle nægtelse af adgang til diskotek på baggrund af race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.

Herudover kan hadforbrydelser være strafbare forhold, hvor det er relevant at anvende straffelovens § 81, nr. 6 (strafskærpselsesgrund), idet den kriminelle gerning helt eller delvist har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende¹. Bestemmelsen knytter sig både til straffelovsovertrædelser og særlovsovertrædelser (f.eks. overtrædelser af ordensbekendtgørelsen). Der kan læses mere om de nævnte bestemmelser og deres anvendelsesområde i Rigsadvokatens Meddelelse nr. 2/2011 om hadforbrydelser, der findes på anklagemyndighedens hjemmeside.

Politiet har særlig fokus på at identificere, forebygge og efterforske hadforbrydelser. Det skyldes dels, at hadforbrydelser har en skadende effekt for det enkelte offer, dels at hadforbrydelser kan have en skadende effekt for den gruppe, offeret tilhører eller opfattes at tilhøre, da forbrydelsen sender et symbolsk signal om denne gruppes sårbarhed, mindreværd og manglende ret til anerkendelse. Politiets indsats mod hadforbrydelser handler således om at skabe sikkerhed og retfærdighed for borgere, der kan anses som særligt udsatte i kraft af f.eks. deres etniske, religiøse eller seksuelle baggrund.

2. Politiets monitorering af hadforbrydelser

Rigspolitiet etablerede den 2. november 2015 en monitoringsordning på hadforbrydelsesområdet for at styrke registreringen af hadforbrydelser og for løbende at have et overblik over antallet af hadforbrydelser og deres fordeling på forskellige motivtyper, kriminalitetstyper, gerningssteder, politikredse m.v. Dette overblik skal fremadrettet danne grundlag for overvejelser om, hvordan den nationale forebyggelsesindsats på området mest hensigtsmæssigt tilrettelægges og udføres. Den løbende monitorering af hadforbrydelsesområdet skal samtidig anvendes til at sikre kvalitet i politiets registrering og behandling af hadforbrydelser.

Monitoringsordningen indebærer, at hadforbrydelser registreres i politiets systemer via en række søgenøgler, som gør det muligt for politiet at anføre, at der ses et muligt hadmotiv i den pågældende sag. Hadforbrydelsessøgenøglerne påføres den enkelte sag, som samtidig kategoriseres ud fra, om det kriminelle forholds motiv har været gerningsmandens *opfattelse* af ofrets race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.

Søgenøglen påføres typisk ved sagens oprettelse, f.eks. når et offer for en hadforbrydelse indgiver en anmeldelse til politiet. Søgenøglen kan dog også tilknyttes sagen efterfølgende, hvilket f.eks. kan være relevant, hvis den videre efterforskning af sagen viser, at en forbrydelse, der i første omgang ikke har været anset for en hadforbrydelse, viser sig at være det. På samme måde kan søgenøglerne fjernes løbende i politiets arbejde med sagen, hvis det, man i første omgang opfattede som en hadforbrydelse, viser sig ikke at være det.

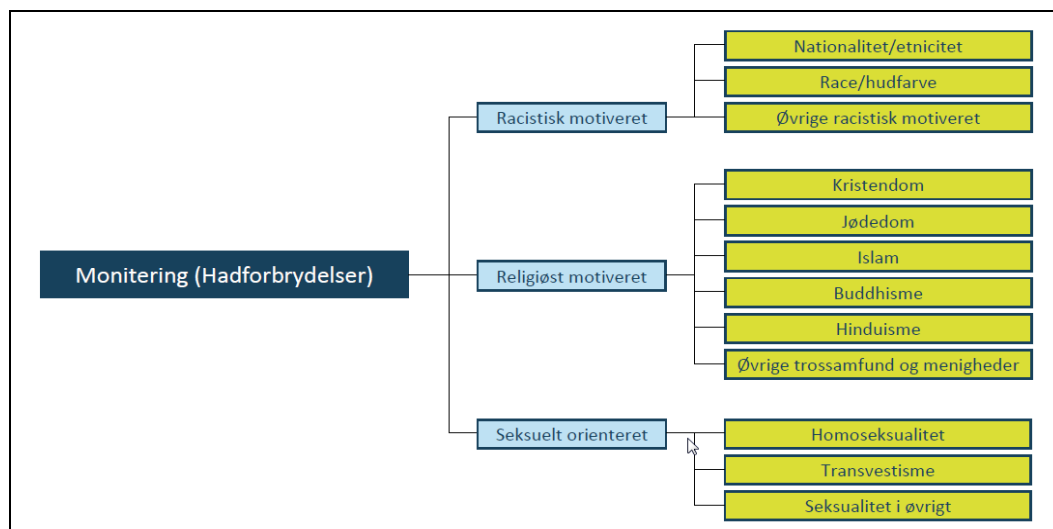
¹ Det fremgår af forarbejderne til lovgivningen, at straffelovens § 81, nr. 6, skal fortolkes med udgangspunkt i straffelovens § 266 b, som indeholder de nævnte kategorier race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.

Ved hjælp af hadforbrydelsessøgenøglerne kan der efterfølgende laves specifikke dataudtræk for denne sagstype på tværs af forskellige kriminalitetstyper som f.eks. vold, trusler og hærværk.

Alle anmeldelser til politiet registreres i politiets sagsstyringssystem POLSAS. Her oprettes anmeldelsen som en såkaldt skarp sag, hvis der er tale om, at et strafbart forhold er begået, og der ikke er tvivl om gerningsindholdet. Herudover kan sagerne oprettes som hændelser eller undtagelsesvis som undersøgelsessager, hvis der ud fra de umiddelbart foreliggende oplysninger er tvivl om, hvorvidt anmeldelsen vedrører et kriminelt forhold eller tvivl omkring gerningsindholdet. Både skarpe sager, hændelser og undersøgelsessager kan registreres som hadforbrydelser via søgenøgler (se tabel 3).

Som det fremgår af figur 1, skelnes der i monitoringen mellem tre overordnede motivkategorier: Racistisk motiverede, religiøst motiverede og seksuelt orienterede hadforbrydelser. Herudover arbejdes der med en række underkategorier, som giver en nærmere specificering af motivet.

Figur 1: Oversigt over motivkategorier

Kilde: Rigs politiet.

Kategorien "Seksuelt orienterede hadforbrydelser" omfatter både hadforbrydelser rettet mod personer med en bestemt seksualitet (f.eks. homoseksuelle) og personer med en bestemt kønsidentitet (f.eks. transvestitter)².

For at sikre, at relevante strafbare forhold efterforskes som en hadforbrydelse, er det afgørende, at politiet er opmærksomme på, om der foreligger et hadmotiv i den sag, som behandles. Det er endvidere afgørende, at sagerne registreres korrekt bl.a. til brug for analyser af omfanget og karakteren af de hadforbrydelser, der anmeldes til politiet. Rigs politiet har derfor som led i implementeringen af monite-

² Der henvises til forarbejderne til straffelovens § 266 b, hvoraf fremgår, at der ved begrebet "seksuel orientering" forstås en persons lovlige seksuelle adfærd og indstilling, samt at også andre former for seksuel orientering end den homoseksuelle, f.eks. transvestitisme vil være beskyttet. Den senere indførte bestemmelse i straffelovens § 81, nr. 6, skal fortolkes i overensstemmelse med § 266 b.

ringsordningen udsendt en vejledning til samtlige politikredse om, hvad der karakteriserer en hadforbrydelse, og hvordan man foretager korrekt registrering med søgenøgler på hadforbrydelsesområdet.

Selvom der er etableret ensartede procedurer for registreringen af hadforbrydelser, ligger der dog fortsat en udfordring i at sikre, at alle relevante sager opdateres med søgenøgler. Rigspolitiet arbejder målrettet på at øge datakvaliteten på området og har siden monitoringsordningen trådte i kraft foretaget månedlige gennemgange af politikredsenes registreringer af hadforbrydelsessager med henblik på at understøtte implementeringen af søgenøglerne. Den løbende monitoring skal samtidig bidrage til at følge udviklingen i antallet af hadforbrydelser og til at spotte nye tendenser og udfordringer i hadforbrydelsernes karakter, som kan adresseres i samarbejde med politikredsen eller eksterne samarbejdspartnerne.

3. Årsrapportens datagrundlag

Datamateriale

Årsrapporten baserer sig på sagsoplysninger indhentet ved datatræk fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Datamaterialet omfatter både sager, som borgere har anmeldt til politiet samt de sager, som politiet har opstartet på eget initiativ. Alle datatræk i politiets sagsstyringssystem er foretaget primo januar 2016. Det bemærkes, at der er tale om dynamiske data forstået på den måde, at alle sager ikke nødvendigvis har været afsluttet på tidspunktet for datatrækket, og at der derfor kan være sket ændringer efterfølgende. For eksempel kan efterforskningen af en given sag vise, at det, der først ansås som en hadforbrydelse, viste sig ikke at være det, eller omvendt, at en sag, der af politiet ikke i første omgang blev registreret som en hadforbrydelse, viser sig at være det, og derfor senere er påført en søgenøgle.

Årsrapporten omfatter hadforbrydelser i hele 2015, men baserer sig på to forskellige datagrundlag for henholdsvis perioden 1. januar 2015 – 1. november 2015 og perioden 2. november 2015 – 31. december 2015. Det skyldes, at muligheden for at registrere hadforbrydelser via søgenøgler, der først blev indført 2. november 2015 (som del af monitoringsordningen), har givet anledning til ændringer i den måde, hvorpå relevante sager kan fremsøges i politiets systemer. Denne ændring i politiets registreringspraksis og datagrundlaget er medvirkende til, at opgørelserne i dette års rapport ikke er fuldt sammenlignelige med tidligere opgørelser på hadforbrydelsesområdet foretaget af PET.

Identificering og kvalitetssikring af hadforbrydelsessager

Der er i udarbejdelsen af årsrapporten anvendt to forskellige metoder til at identificere de sager i politiets systemer, som har været relevante i arbejdet med årsrapporten. For det første indgår alle de sager, som politiet siden november 2015 har registreret med en hadforbrydelsessøgenøgle (jf. forrige afsnit). For det andet er der identificeret et antal sager gennem søgninger i det såkaldte "resumefelt" i POLSAS, som indeholder korte beskrivelser af den enkelte sags indhold og karakter.

Via hadforbrydelsessøgenøgler og søgningerne i "resumefeltet" er der i alt identificeret 539 sager, som har indgået i arbejdet med årsrapporten. For at kvalitetssikre datagrundlaget for rapporten har Rigspolitiet efterfølgende gennemgået hver enkelt sag for at foretage en konkret vurdering af, om sagen kan kategoriseres som en hadforbrydelse. Denne kvalitetssikring er nødvendig, fordi der er lavet forholdsvis brede søgninger i "resumefeltet" for at identificere hadforbrydelsessager i POLSAS, hvorfor det var forventelig, at der for et større antal af de 539 sager ikke var tale om hadforbrydelser. På baggrund af kvalitetssikringen er det fundet, at i alt 198 af de 539 sager kan kategoriseres som hadforbrydelser.

Vurderingen af de enkelte sager tager udgangspunkt i Rigspolitiets nationale vejledning vedrørende registrering af hadforbrydelser og Rigsadvokatens retningslinjer vedrørende hadforbrydelser (Rigsadvokatens Meddelelse nr. 2/2011), som indeholder eksempler på indikationer for tilstedeværelsen af et hadmotiv i en given sag. Hver enkelt sag er vurderet ud fra de foreliggende oplysninger i sagen, herunder den forurettedes egen beskrivelse af hændelsen, tilstedeværelsen af relevante mundtlige tilkendegivelser, relevante forhold omkring gerningsstedets karakter samt andre oplysninger, der kan indikere tilstedeværelsen eller fraværet af et hadmotiv.

Tabel 1: Oversigt over datagrundlag

Tidsperiode	Identificerede sager	Hadforbrydelser
1. januar 2015 – 1. november 2015	372	143
2. november 2015 – 31. december 2015	167	55
I alt	539	198

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Som tabel 1 viser, er der registreret forholdsmeæssigt flere hadforbrydelser i de to sidste måneder af 2015 end i de 10 første måneder af året. Selvom det ikke er muligt at give nogen entydig forklaring på disse forskelle, er det sandsynligt, at forskellene skal ses i lyset af etableringen af den nye monitoringsordning, da der i forbindelse hermed er udsendt en vejledning til politikredsene og afholdt informationsmøder med alle politikredse omkring registreringen af hadforbrydelser via søgenøgler. Dette øgede fokus på området kan have bidraget til et øget antal registreringer af hadforbrydelser i de efterfølgende måneder, og forskellene bør således ikke nødvendigvis tolkes som udtryk for, at der har været et højere antal hadforbrydelser i november-december end i årets forudgående måneder.

4. Hadforbrydelser i 2015

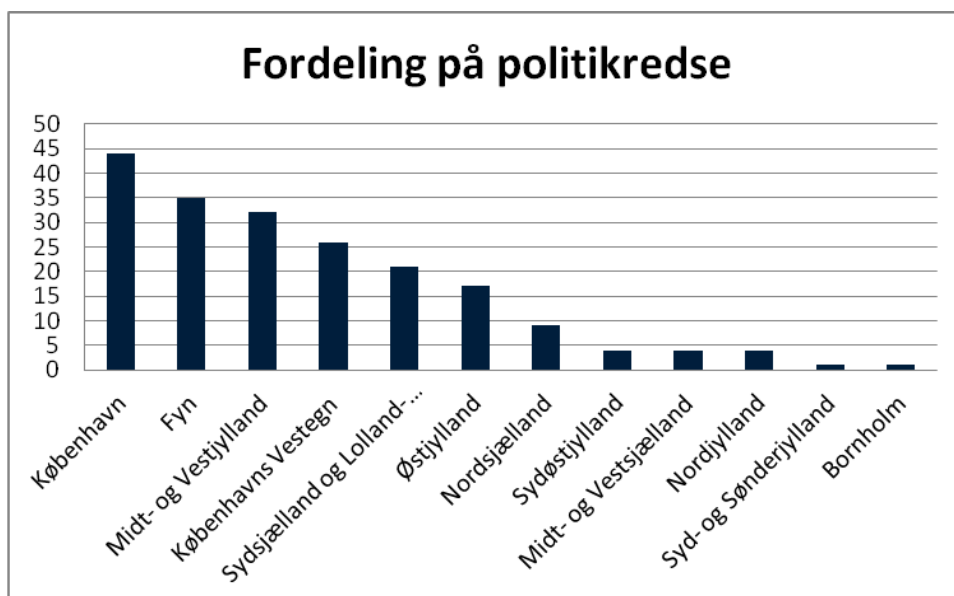
4.1 *Antal*

Der er i 2015 identificeret i alt 198 sager, der kan kategoriseres som hadforbrydelser. Som følge af de allerede beskrevne ændringer i registreringspraksis og datagrundlag er det ikke meningsfuldt at foretage sammenligninger med tidligere års opgørelser af antallet af hadforbrydelser. Med henblik på at beskrive udviklingen på området vil fremtidige årsrapporter dog indeholde beskrivelser af udviklingen i det samlede antal hadforbrydelser samt hadforbrydelsernes karakter fra år til år.

4.2 *Geografisk fordeling*

Figur 2 viser, hvordan de 198 registrerede hadforbrydelsessager fordeler sig på landets politikredse.

Figur 2: Fordeling af hadforbrydelser på politikredse

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Det er ikke muligt at give en entydig forklaring på forskellene på tværs af de enkelte politikredse. Én tolkning kan være, at forskellene i registrerede hadforbrydelser er udtryk for reelle forskelle i antallet af hadforbrydelser i politikredsene. Her må det bl.a. antages at have betydning, at der særligt i de større og mest urbaniserede politikredse (f.eks. Københavns politikreds) generelt bor et større antal af de borgere, som er særligt udsatte i forhold til hadforbrydelser (f.eks. personer med anden etnisk baggrund end dansk). Det er samtidig sandsynligt, at en del af forklaringen på forskellene mellem politikredsene har baggrund i forskelle i anmeldelsestilbøjeligheden, eller at politikredsene har haft forskelligt fokus på registreringen af hadforbrydelser i perioden³.

³ Som eksempel på initiativer der kan have bidraget til øget fokus på registrering af hadforbrydelser i perioden, har både Københavns politikreds og Fyns politikreds i 2014 gennemført uddannelsesinitiativer i samarbejde med eksterne interessenter på had-

4.3 *Kriminalitetstype*

Tabel 2 viser, hvordan de 198 registrerede hadforbrydelser fordeler sig på forskellige kriminalitetstyper.

Tabel 2: Hadforbrydelser i 2015 fordelt på kriminalitetstyper

Kriminalitetstype	Antal sager
Vold	38
Hærværk og graffiti	31
Hadefulde ytringer (straffelovens § 266 b)	23
Trusler	13
Røveri	3
Indbrud	1
Tyveri	1
Andre strafbare forhold ⁴	7
I alt	117

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Datamaterialet indeholder 81 hadforbrydelsessager, der er registreret på undersøgelsesnumre eller som hændelser, hvilket f.eks. kan hænge sammen med, at der på tidspunktet for registrering har været tvivl om gerningsindholdet eller hvilken straffelovsbestemmelse, sagen kunne kategoriseres under. Disse 81 sager omfatter en række forskellige kriminalitetstyper, og er derfor opgjort særskilt i tabel 3.

Tabel 3: Hadforbrydelser i 2015 registreret som hændelser og undersøgelser

Registrering	Antal sager
Undersøgelser	36
Hændelser	45
I alt	81

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Opgørelsen viser, at det især er personfarlig kriminalitet som vold og trusler samt hærværk og graffiti, der registreres som hadforbrydelser. Herefter følger sager i kategorien hadefulde ytringer, som omfatter de sager, der kan henføres under straffelovens § 266 b. En stor del af disse sager vedrører hadefulde ytringer og trusler fremsat på Facebook. Se nærmere herom i afsnittet "Gerningssteder".

forbrydelsesområdet. Ligeledes kan det for Fyns politikreds have haft betydning, at politikredsen i 2015 har haft etableret et partnerskabsprojekt vedrørende hadforbrydelser med en række centrale eksterne interessenter, hvor målsætningen blandt andet har været at bidrage til at nedbringe mørketal og skabe et bedre analysegrundlag på området.

⁴ Kategorien omfatter en række sager, der ikke falder under de øvrige kategorier, f.eks. en sag vedrørende husfredskrænkelser og en sag vedrørende fornærmelig tiltale mod polititjenestemand.

4.4 Motiv

En hadforbrydelses motiv handler om gerningsmandens opfattelse af ofrets baggrund. Det er i den forbindelse ikke afgørende, om ofret rent faktisk har den etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering m.v., som gerningsmanden tillægger personen. Det afgørende er gerningsmandens subjektive opfattelse af ofrets baggrund, og at denne opfattelse har været motiverende for den kriminelle gerning. Tabel 4 viser, hvordan de 198 hadforbrydelser i 2015 fordeler sig på motivkategorierne i politiets monitoring, hvor hovedkategorierne er 1) racistisk motiverede, 2) religiøst motiverede og 3) seksuelt orienterede hadforbrydelser. Indenfor de tre hovedkategorier skelnes der ydermere mellem en række underkategorier, som giver en nærmere specificering af hadforbrydelsens motiv.

Tabel 4: Hadforbrydelser i 2015 fordelt på motivkategorier

Motiv	Underkategori	Antal sager
<i>Racistisk motiveret</i>	Nationalitet/etnicitet	56
	Race/hudfarve	46
	Øvrige racistisk motiveret	2
	I alt	104
<i>Religiøst motiveret</i>	Islam	41
	Jødedom	13
	Kristendom	5
	Øvrige trossamfund og menigheder	1
	Hinduisme	0
	Buddhisme	0
	I alt	60
<i>Seksuelt orienteret</i>	Homoseksualitet	26
	Transvestisme	5
	Seksualitet i øvrigt	0
	I alt	31
<i>Ikke muligt at specificere motiv</i>	I alt	3
Alle motivkategorier		198

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

I et mindre antal sager har det på grund af manglende oplysninger ikke været muligt at specificere hadmotivet. Sagerne er dog medtaget som hadforbrydelser på baggrund af, at enten sagsbehandler, anmelder eller forurettede har angivet, at der kan have været tale om en hadforbrydelse.

Racistisk motiverede hadforbrydelser

I alt 104 hadforbrydelser, dvs. lidt over halvdelen af de sager, som er registreret af politiet i 2015, var racistisk motiverede. Der er indenfor denne kategori tale om et bredt udsnit af de kriminalitetstyper, som

er mest fremtrædende i forbindelse med hadforbrydelser generelt, hvilket vil sige vold, trusler, hærværk/graffiti og hadefulde ytringer (se tabel 2). Hadmotivet er i mange tilfælde identificeret ved, at gerningsmanden har fremsat mundtlige eller skriftlige racistiske udtalelser i forbindelse med det kriminelle forhold, f.eks. i forbindelse med et voldeligt overfald eller en trussel (se eksemplerne herunder).

Eksempler på racistisk motiverede hadforbrydelser

Vold

I september 2015 anmeldte en kvinde med somalisk baggrund, at hun på et gadehjørne var blevet antastet af en mand, som sparkede hende i ryggen, da hun passerede ham. Manden sagde i forbindelse med overfaldet: "du skal bare fise tilbage til dit land".

Trusler

Politiet modtog i januar 2015 en anmeldelse fra en kvinde med anden etnisk baggrund end dansk. Kvinden fortalte, at hun og hendes mand var i færd med at gøre rent i deres pizzeria, da de blev antastet af to danske mænd, der begyndte at tale grimt og racistisk til dem. Den ene mand tog i den forbindelse en pistol op af lommen og truede anmelderens mand med den på kort afstand.

Gennemgangen af sagerne indenfor denne motivkategori har vist, at det i praksis er vanskeligt at skelne mellem underkategorierne for de racistisk motiverede hadforbrydelser, dvs. afgøre om det kriminelle forhold har haft baggrund i ofrets nationalitet/etnicitet, race/hudfarve eller øvrige racistiske bevæggrunde. Dette hænger givetvis sammen med, at mange sager på anmeldelsestidspunktet ikke indeholder tilstrækkelige oplysninger fra anmelder eller vidner til at afgøre, hvorvidt gerningspersonens handling bundet i, at ofret f.eks. har en bestemt nationalitet eller hudfarve. Det kan skyldes, at sagerne endnu ikke har været undergivet efterforskning, men kan i nogen tilfælde også have baggrund i mangelfuld sagsregistrering. Rigspolitiet vil på baggrund af erfaringerne løbende overveje, om den kategorisering af hadforbrydelser som anvendes i monitoringsordningen, er meningsfuld og praktisk anvendelig.

Religiøst motiverede hadforbrydelser

I alt 60 af de 198 hadforbrydelser i 2015 var religiøst motiverede hadforbrydelser. 41 af sagerne indenfor denne kategori var rettet mod personer med muslimsk baggrund. Muslimer er således den religiøse gruppe, som er udsat for flest hadforbrydelser. Det bemærkes i den sammenhæng, at islam udgør den største religiøse minoritet i Danmark, hvorfor det er forventeligt, at politiet modtager forholdsvis flere anmeldelser fra personer med muslimsk baggrund end fra personer fra mindre udbredte trosretninger. Hadforbrydelser rettet mod personer med jødisk baggrund tegner sig med 13 sager for det næsthøjeste antal af religiøst motiverede hadforbrydelser.

En forholdsmæssig stor andel af de religiøst motiverede hadforbrydelser mod personer med muslimsk baggrund omhandler hadefulde ytringer og trusler på internettet. Herved adskiller de sig både fra andre

religiøst motiverede hadforbrydelser samt fra racistisk motiverede hadforbrydelser, da disse i større udstrækning vedrører en række forskellige kriminalitetstyper såsom vold, trusler, hærværk/graffiti, hadefulde ytringer mv.

Eksempler på religiøst motiverede hadforbrydelser

Hadefulde ytringer

Politiet modtog i april 2015 en anmeldelse om, at en person var fremkommet med diskriminerende udtalelser rettet mod muslimer på dennes Facebook-profil. Personen havde blandt andet skrevet, at "...den muslimske verden er indavlet", at "...muslimer er analfabeter og sinker" og at muslimer er "...væsner, ikke mennesker".

Hærværk

Politiet modtog i januar 2015 en anmeldelse om, at en jødisk privatskole var blevet udsat for hærværk, idet to ruder var blevet knust i forbindelse med, at der var kastet en genstand over hegnet til skolens område.

Seksuelt orienterede hadforbrydelser

Størstedelen af de i alt 31 seksuelt orienterede hadforbrydelsessager i 2015 var rettet mod homoseksuelle, men der ses også flere eksempler på sager, som har omhandlet hadforbrydelser mod transpersoner. Det er kendetegnende for de seksuelt orienterede sager, at hovedparten vedrører voldelige overfald, røverier eller trusler, og at der i mange af disse sager har været tale om, at homoseksuelle eller transpersoner er blevet antastet på åben gade af personer, som de ikke havde et forudgående kendskab til.

Eksempler på seksuelt orienterede hadforbrydelser

Vold

I januar 2015 modtog politiet en anmeldelse om et voldeligt overfald. Anmelderne var to mænd, som havde stået og krammet i en port, da to personer havde råbt "bøsserøve" efter dem. Gerningsmændene var derefter gået hen til de to personer i porten, hvor de havde tildelt den ene et slag under øjet samt skubbet og sparket ud efter begge mænd. De forurettede vidste ikke, hvem gerningspersonerne var.

Vold

I februar 2015 anmeldte to transpersoner, at de var blevet chikaneret med tilråb og skubbet på jorden af en gruppe på 5-6 unge personer. De forurettede var ude at gå en tur med deres cykler, da de passerede gruppen af unge, som henvendte sig til dem og kommenterede, at en pige ikke skulle gå med så stor en drengcykel. Den ene forurettede blev skubbet, så denne væltede ned i sin cykel.

En sammenligning med de to øvrige motivkategorier viser, at der i de seksuelt orienterede sager ofte er flere involverede gerningspersoner end det er tilfældet i de racistisk og religiøst motiverede hadforbry-

delser. Eksempelvis er der registreret to eller flere gerningspersoner i syv ud af 10 voldssager indenfor denne kategori. Dette gør sig alene gældende i fem af de 22 racistisk motiverede voldssager og i ingen af de seks religiøst motiverede voldssager. Det bemærkes dog, at disse sammenligninger er baseret på et mindre antal sager, hvorfor det derfor ikke kan udelukkes, at de forskelle der ses, kan være udtryk for tilfældigheder.

4.5 Gerningssteder

Tabel 5 viser hadforbrydelsernes fordeling på forskellige typer af gerningssteder. Opgørelsen tager udgangspunkt i den gerningsstedsregistrering, som politiet foretager i hver enkelt sag ud fra en række foruddefinerede gerningsstedstyper. Disse gerningsstedstyper er herefter inddelt i seks overordnede kategorier: "Offentligt tilgængelige steder", "Restaurant/beværtning/diskotek", "Privat bolig", "Arbejde/uddannelse", "Internettet" og "Øvrige".

Et mindre antal sager indeholder ikke oplysninger omkring gerningsstedet, og er derfor kategoriseret som "Ukendt".

Tabel 5: Hadforbrydelser i 2015 fordelt på gerningssteder

Gerningssted	Antal sager
Offentligt tilgængelige steder	78
Internettet	44
Arbejdsplads/uddannelsessted	26
Privat bolig	22
Øvrige	12
Restaurant/beværtning/diskotek	8
Ukendt	8
I alt	198

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Hadforbrydelser på offentligt tilgængelige steder

I alt 78 af de 198 hadforbrydelser i 2015 blev begået på offentligt tilgængelige steder. Denne kategori omfatter 51 forhold, som er begået på åben gade og 27 forhold, som er begået på andre offentlige steder, såsom i butikker, tankstationer eller offentlige transportmidler. Kategorien "Restaurant/beværtning/diskotek" kan også siges at omfatte hadforbrydelser på offentlige steder, men er her opgjort særskilt, fordi den i høj grad omfatter hadforbrydelser i nattelivet.

Eksempler på hadforbrydelser på offentligt tilgængelige steder

Røveri

I juli 2015 modtog politiet en anmeldelse fra en mand, som efter besøg på en bar (som er kendt som tilhørssted for homoseksuelle), blev antastet af fire personer, som frarøvede manden hans pung og samtidig tildelte ham en lussing. Gerningsmændene havde i forbindelse med røveriet spurgt "var du på bøssebar?" og "er du bøsse?".

Vold

I oktober 2015 anmeldte en mand med somalisk baggrund, at han var blevet overfaldet i forbindelse med et besøg på en tankstation. Manden fortalte, at en mand, som han ikke kendte, havde rettet henvendelse til ham udenfor butikken og bl.a. sagt "du er ikke her fra landet, skrub ud perker". Manden havde herefter slået ham på kæben, hvorefter ofret søgte tilflugt i butikken.

Hadforbrydelser på internettet

Internettet er med 44 af de i alt 198 sager den næststørste gerningsstedskategori. Politiet har i de senere år haft opmærksomhed på betydningen af den teknologiske udvikling, den udbredte brug af sociale medier og den generelle stigning i it-brugere for kriminalitetsudviklingen (Rigspolitiet 2015). Det er dog første gang, at politiets årlige opgørelse vedrørende hadforbrydelser beskriver, hvor mange af de registrerede hadforbrydelser, der fandt sted på internettet, herunder på sociale medier.

Eksempler på hadforbrydelser på internettet

Trusler på livet

Politiet modtog i december 2015 en anmeldelse om, at der på en navngiven Facebook-side blev prædikeret had mod jøder samt disses støtter. Politiet vurderede, at udtalelserne var egnet til at fremkalde alvorlig frygt for jøders og andres liv eller helbred, idet der blev truet med vold mod såvel jøder som personer, der støtter jøder.

Hadefulde ytringer

Politiet modtog i april 2015 en anmeldelse om, at en person i en gruppe på Facebook var kommet med flere hadefulde og forhånende udtalelser omkring muslimer. Personen havde blandt andet skrevet "udryd islammuslimer fra jordens overflade – så vil freden sænke sig i hele verden", "muslimer er beviseligt indavlede onde parasitter" og "muslimer er sgu ikke mennesker..".

Som tabel 6 viser, var det 40 af de 44 hadforbrydelser på internettet, der fandt sted på sociale medier. Heraf foregik 38 sager på Facebook, mens det i de resterende to sager ikke –ud fra de foreliggende sagsoplysninger – var muligt at identificere, hvilket socialt medie sagen relaterede sig til. I hovedparten af

hadforbrydelserne på internettet er der tale om sager i gerningskategorierne "Hadefulde ytringer" (straffelovens § 266 b) og "Trusler".

Tabel 6: Hadforbrydelser i 2015 på internettets fordeling på medier

Medie	Antal
Sociale medier	40 - heraf 38 på Facebook
Hjemmesider	3
E-mail	1
I alt	44

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Opgørelsen viser, at hadforbrydelser på sociale medier udgør en forholdsmæssig stor andel af det samlede antal hadforbrydelser, hvilket taler for, at politiet fremadrettet har særligt fokus på denne problematik. Det er imidlertid Rigspolitiets vurdering, at der er et betydeligt mørketal på området, da det eksempelvis må antages, at der også finder hadforbrydelser sted på en række andre sociale medier end Facebook (f.eks. Twitter, Snapchat m.v.). At politiets opgørelse ikke indeholder sager relateret til disse sociale medier kan indikere, at der er visse typer af hadforbrydelser på internettet, som ikke kommer til politiets kendskab.

Hadforbrydelser på arbejds- og uddannelsessteder

I alt 26 af de 198 hadforbrydelser i 2015 er foregået på ofrets arbejdsplads eller uddannelsessted.

Det bemærkes, at otte af de 26 sager omhandler kriminelle forhold begået af passagerer mod taxa- eller buschauffører (f.eks. voldelige overfald, trusler eller hadefulde ytringer), hvor indikationer på et hadmotiv samtidig har været tilstede⁵.

Det bemærkes i øvrigt, at der ikke registreret seksuelt orienterede hadforbrydelsessager på arbejdspladser eller uddannelsessteder. Det er dog svært at sige, hvorvidt dette bør tolkes som et udtryk for, at få homoseksuelle og transpersoner udsættes for hadforbrydelser i forbindelse med deres arbejde, eller om fraværet af sager i stedet indikerer, at denne type sager sjældent anmeldes til politiet.

⁵ I forhold til hadefulde ytringer fremsat overfor personer, der handler i offentlig tjeneste eller hverv (og som i kraft af deres hverv er særligt udsat for udtalelser, der kan være truende, forhånende eller nedværdigende), bemærkes, at disse normalt ikke anses for omfattet af straffelovens § 266 b, såfremt udtalelsen - på baggrund af sagens omstændigheder - må anses som fremsat på grund af disse personers udførelse af deres tjeneste eller hverv, og ikke f.eks. på grund af disse personers race, tro eller seksuelle orientering., jf. Rigsadvokatens Meddelelse nr. 2/2011, pkt. 4.1.3..

Eksempler på hadforbrydelser på arbejds- og uddannelsessteder

Hadefulde ytringer

I november 2015 modtog politiet en anmeldelse om, at en buspassager havde udtalt, at buschaufføren "...var en abekat, som ikke havde noget at gøre i Danmark" samt at buschaufførens gud - Allah - var "...en pikslikker". Passageren gav ligeledes udtryk for, at alle "perkere" skulle forlade landet, og at de kun var her for at slå danskerne ihjel. Udtalelserne blev fremført, mens der var ca. 20 passagerer i bussen, ligesom to polititjenestemænd overhørte udtalelserne.

Vold

Politiet modtog i juni 2015 en anmeldelse fra en kvinde med anden etnisk baggrund end dansk, som forklarede, at hun var blevet forulempet af en kunde, hun havde ekspederet i den forretning, hun arbejdede i. Kvinden havde indledningsvis ekspederet og vejledt kunden uden problemer, men herefter var kunden begyndt at stille spørgsmål ved kvindens religion. Kvinden fortalte, at hun blandt andet fik at vide at hun "skulle pisse hjem til den kloak, hvor hun kom fra", og at hun afslutningsvist blev spyttet i ansigtet, før kunden forlod forretningen.

Hadforbrydelser i privat bolig

I 22 af de 198 hadforbrydelsessager er det kriminelle forhold begået i eller i umiddelbar nærhed af ofrets private bolig (f.eks. opgang til lejlighed). Det kendetegner sagerne i denne kategori, at der kun i få tilfælde er tale om personfarlig kriminalitet såsom vold og trusler. I stedet vedrører mange af sagerne hærværk og graffiti, eksempelvis hvor hadefulde tekster eller tegn er påført den forurettedes bolig.

Eksempler på hadforbrydelser i privat bolig

Hærværk, graffiti

Politiet modtog i april 2015 en anmeldelse om, at en familie med muslimsk baggrund havde fået spraymalet to hagekors i rød farve på deres hus, ligesom der også var tegnet to hagekors på familiens bil.

Vold

Politiet modtog i januar 2015 en anmeldelse fra en mand med anden etnisk baggrund end dansk. Manden fortalte, at en mand, som han ikke kendte, havde antastet ham på hans bopæl ved at sparke på døren, mens han lå og sov. Da han åbnede døren, var manden fremkommet med racistiske udtalelser og trusler, og efter noget tids diskussion havde han ligeledes slået ham i ansigtet.

Hadforbrydelser på øvrige steder

Kategorien "Øvrige steder" omfatter primært religiøse institutioner (f.eks. moskéer og kirker), gravpladser (f.eks. kirkegårde) og andre institutioner (f.eks. asylcentre). For begge typer gerningssteders vedkommende er der hovedsageligt tale om hærværkssager.

5. Gerningspersoner og ofre

Dette afsnit baserer sig på personoplysninger fra de 198 hadforbrydelsessager fra 2015. Hver enkelt sag indeholder alene oplysninger omkring de involverede personers køn, nationalitet, alder og bopæl, hvorfor det på baggrund af datamaterialet kun er muligt at tegne et groft billede af, hvad der karakteriserer hadforbrydelsens ofre og gerningspersoner⁶. Det bemærkes samtidig, at der grundet det lave antal sager er en vis usikkerhed forbundet med opgørelserne, som derfor ikke nødvendigvis giver et repræsentativt billede af gerningspersoner og ofre i forhold til hadforbrydelser.

Gerningspersoner

Ud af de 198 hadforbrydelsessager for 2015 er der rejst sigtelse i 42 sager. Der er rejst sigtelse mod 48 personer⁷, idet der i tre sager er rejst sigtelse mod mere end én person. I 16 af de 42 sager er der tale om sigtelser indenfor kategorien "Vold", som også er den kriminalitetstype, der generelt er flest hadforbrydelsessager indenfor (se tabel 2). Hernæst er det kategorierne "Hadefulde ytringer" og "Trusler", der med henholdsvis 10 og syv sigtelser tegner sig for flest sigtelser.

Det bemærkes, at der i 2015 ikke er sigtet personer i sager vedrørende hærværk og graffiti på trods af, at der anmeldes mange hadforbrydelser indenfor denne kriminalitetstype. Forklaringen herpå er angiveligt, at ofret i langt hovedparten af disse sager ikke konfronteres med gerningspersonen, hvorfor det kan være vanskeligt for politiet at identificere gerningspersoner.

Ud af de 48 sigtede personer var 42 mænd og seks kvinder. 42 af de sigtede personer havde dansk statsborgerskab, mens de resterende seks sigtede fordelte sig på andre nationaliteter. Alderen på de sigtede/mistænkte spænder vidt, da den yngste mistænkte var 12 år, og den ældste sigtede var 76 år. Gennemsnitsalderen på de sigtede/mistænkte ligger dog på 38 år, hvilket er højere end gennemsnitsalderen for f.eks. voldsforbrydelser generelt. Her skal der dog tages forbehold for, at tallene baserer sig på et forholdsvis lille antal personer.

Ofre

Opgørelserne over ofre for hadforbrydelser er baseret på personoplysninger fra 109 personer, der er kategoriseret som forurettede i de identificerede hadforbrydelsessager⁸. Ud af disse 109 personer var 75 mænd og 34 kvinder, og kønsfordelingen adskiller sig herved fra gerningspersonerne i hadforbrydelsessagerne, som hovedsageligt er mænd.

⁶ Sagsoplysningerne er baseret på datatræk fra medio maj 2015.

⁷ Tre personer under 15 år er inkluderet i statistikken, selvom de ikke sigtes i en strafferetlig forstand. Disse personer er derfor opgjort som "mistænkte" i de omfattede sager.

⁸ Der er forskellige årsager til, at der ikke indgår personoplysninger fra alle 198 hadforbrydelsessager i denne opgørelse. Dels har det i et antal sager ikke været muligt at afgøre, om anmelderen i sagen er identisk med den forurettede. Herudover er sager med virksomheder, institutioner eller lignende som forurettede udeladt.

Der kan ligeledes observeres en forskel i ofrenes og gerningspersonernes nationalitet. Hvor det for gerningspersonernes vedkommende kun var et mindre antal personer med udenlandsk nationalitet, var det således 41 af de 109 ofre for hadforbrydelser, der ikke var danske statsborgere. Herudover havde en større andel af de danske statsborgere, som havde været udsat for en hadforbrydelse, en anden etnisk baggrund end dansk.

Ligesom for gerningspersonerne ses der et stort spænd i ofrenes aldre, idet den yngste forurettede var 11 år og den ældste forurettede 74 år. Gennemsnitsalderen for forurettede var 33 år, hvilket vil sige en alene yngre end for gerningspersonernes vedkommende.

6. Internationale tendenser

I dette afsnit fremhæves to aktuelle internationale tendenser på hadforbrydelsesområdet, som politiet fremadrettet vil have fokus på i indsatsen mod hadforbrydelser i Danmark.

Sociale medier

Ligesom i Danmark er der også internationalt en stigende opmærksomhed på, at hadforbrydelser begås på internettet og sociale medier. Dette ses eksempelvis udtrykt ved, at EU-Kommissionen i 2015 har taget initiativ til en række koordinerende møder mellem medlemsstater, IT-virksomheder og civilsamfundet vedrørende "online hate speech" med det formål at opnå en fælles strategi for at identificere og adressere skadeligt online-materiale gennem offentlige og private partnerskaber (European Commission 2015). Det er i denne sammenhæng vigtigt at være opmærksom på grænserne mellem de former for hadefuld tale, som ligger henholdsvis indenfor og udenfor rammerne af ytringsfriheden, hvilket i en international sammenhæng vil variere fra land til land grundet forskellige lovgivningsmæssige rammer.

Også blandt internationale forskere har man påpeget problematikker omkring "cyberhate" som et område, der kræver stigende fokus i takt med, at borgernes online-aktivitet er steget eksponentielt de to seneste årtier, og sociale medier har manifesteret sig som nye virtuelle rum for den offentlige debat (Williams & Pearson 2016). Som eksempel viser et finsk studie af 723 unge finske Facebook-brugere, at 67% af de unge har stiftet bekendtskab med hadefuldt materiale på de sociale medier (materiale der indeholder truende eller degraderende udtalelser om en specifik gruppe mennesker), og at 21 % af de unge har oplevet, at sådant materiale var rettet mod dem personligt. Studiet viser ligeledes, at de unge, der var udsat for hadforbrydelser på sociale medier, havde et højt aktivitetsniveau på netop de sociale medier (Oksanen m.fl. 2014).

Hadforbrydelser som reaktion på terrorhændelser

Flere studier har vist, at der tidligere er set en sammenhæng mellem terrorhændelser og antallet af hadforbrydelser med racistisk og religiøst motiv, og at terrorhændelser kan fungere som "trigger events" for

stigninger i forekomsten af hadforbrydelser (Williams & Pearson 2016, Williams & Purnap 2015). Eksempelvis viser en amerikansk undersøgelse en sammenhæng mellem terrorangrebet på World Trade Center i 2001 og hadforbrydelser i USA, hvor hadforbrydelser rettet mod muslimer og arabere steg drastisk i ugerne umiddelbart efter terrorhændelsen (King & Sutton 2014). Ligeledes viser et engelsk studie, at antallet af hadforbrydelser rettet mod arabere og asiater i England steg voldsomt umiddelbart efter terrorangrebet, der ramte USA i 2001 og igen efter terrorangrebet, der ramte London i 2005. I begge tilfælde ebbede antallet af hadforbrydelser ud efter en periode, men var dog ét år efter terrorangrebet i London stadig højere end før terrorangrebene (Hanes & Machin 2013).

7. Offerundersøgelser vedrørende hadforbrydelser i Danmark

Da det ikke er alle hadforbrydelser, der anmeldes til politiet, udgør offerundersøgelser en vigtig kilde for politiet i forhold til viden omkring hadforbrydelsers samlede omfang i Danmark. Offerundersøgelserne kan give et indtryk af "mørketallet"⁹ på området og karakteren af hadforbrydelserne, som politiet kan bruge til at bestemme, hvordan forebyggelsesindsatsen på området bør tilrettelægges og udføres. I den forbindelse er det dog vigtigt at være opmærksom på, at forskellige offerundersøgelser anvender forskellige konceptualiseringer af hadforbrydelsesbegrebet, hvilket gør, at de ikke altid er sammenlignelige med politiets opgørelser, som baserer sig på en strafferetlig afgrænsning af hadforbrydelsesbegrebet (se nærmere om hadforbrydelsesbegrebet på side 4 og 5).

Justitsministeriets Forskningskontor har i årlige offerundersøgelser siden 2008 belyst voldsorfres opfattelse af, om den voldshændelse, som de var udsat for, var motiveret af racisme eller homo- eller transfobi (Justitsministeriet 2015). Den seneste undersøgelse viser, at 6% af voldsorfrene (svarende til ca. 3.700 personer årligt) mente, at volden mod dem helt sikkert var motiveret af racisme, samtidig med at 2% (svarende til ca. 1.500 personer årligt) mente, at volden helt sikkert var motiveret af homo- eller transfobi. Denne fordeling stemmer overens med politiets opgørelser, som også peger på racistisk motiverede hadforbrydelser som den mest udbredte type af hadforbrydelser. Resultaterne af undersøgelsen vidner samtidig om, at der er et stort mørketal på området, hvilket også kan udledes af COWI's kortlægning fra 2015, som dog også inkluderer motivkategorier (f.eks. køn, alder) og hændelser (f.eks. chikane), der ikke umiddelbart kan karakteriseres som hadforbrydelser i en strafferetlig forstand (COWI 2015).

Justitsministeriets offerundersøgelse viser, at anmeldelsestilbøjeligheden i forhold til hadmotiverede voldsforbrydelser tilsyneladende ikke adskiller sig væsentligt fra anmeldelsestilbøjeligheden for andre voldsforbrydelser. For begge vedkommende er det ifølge undersøgelsen 42-43% af ofrene, som angiver, at de har anmeldt forbrydelsen til politiet (Justitsministeriet 2015: 71). Det vides dog ikke, hvorvidt det samme gør sig gældende for andre typer af hadforbrydelser, og da der fortsat er mange hadforbry-

⁹ Den kriminalitet, der ikke anmeldes eller registreres på anden vis af politiet.

delser, der ikke anmeldes til politiet, vurderes det, at politiet fortsat bør prioritere indsatser for at øge anmeldelsestilbøjeligheden på området.

8. Aktuelle og fremtidige initiativer

Dette afsnit beskriver aktuelle og fremtidige initiativer, som skal bidrage til at styrke politiets indsats på hadforbrydelsesområdet.

Styrket registrering af hadforbrydelser

Selvom der er etableret en monitoringsordning med særlige søgenøgler, som gør det muligt at identificere hadforbrydelsessager i politiets systemer, vidner årsrapporten og den foreløbige monitoring på området om, at det fortsat er en udfordring at sikre, at alle relevante sager registreres som hadforbrydelser i politiets systemer.

Rigspolitiet arbejder målrettet på at styrke registreringen af hadforbrydelser. Eksempelvis foretages der løbende opfølgning i forhold til den generelle brug af søgenøgler med henblik på at sikre, at søgenøglerne anvendes og anvendes korrekt.

Siden monitoringsordningen trådte i kraft, har Rigspolitiet således på månedsbasis gennemgået de sager, der af politikredsene er forsynet med hadforbrydelsessøgenøgler. Udover at bidrage til et løbende overblik over hadforbrydelsesområdet, er formålet hermed endvidere at foretage en kvalitetssikring af politikredsenes registrering af sagerne, som skal danne udgangspunkt for Rigspolitiets dialog med hver enkelt politikreds omkring, hvordan der foretages en dækkende og korrekt registrering af alle hadforbrydelser.

Uddannelse

Undervisning i politiets behandling og håndtering af hadforbrydelser indgår som en integreret del af Politiskolens basisuddannelse. Herudover arbejder Rigspolitiet i øjeblikket på at videreudvikle den uddannelse i politiets arbejde med hadforbrydelser, som er en del af politiets nationale tilbud om efter- og videreuddannelse. Uddannelsen skal bidrage til at sikre et tilstrækkeligt kompetenceniveau i politikredsenes i forhold til identificering, håndtering, forebyggelse og efterforskning af hadforbrydelser.

Dialog med interessenter på hadforbrydelsesområdet

Rigspolitiet har iværksat en dialogindsats med en række centrale interessenter på hadforbrydelsesområdet, herunder bl.a. Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner (LGBT), Muslimernes Fællesråd og Det Jødiske Samfund i Danmark. Intentionen er, at der gennem afholdelse af en række dialogmøder skal etableres et tættere og løbende samarbejde med interessenterne, som kan bidrage med input til overvejelserne om tilrettelæggelsen af politiets fremad-

rettede indsats på området. Endvidere har dialogen til formål at afdække, hvordan der kan samarbejdes om at få flere ofre for hadforbrydelser til at anmelde disse sager til politiet.

Deltagelse i internationale netværk

Rigspolitiet vil fremadrettet have fokus på at indhente viden og etablere samarbejder via deltagelse i internationale netværk vedrørende hadforbrydelser.

Aktuelt deltager Rigspolitiet i en række koordinerende møder vedrørende "online hate speech" organiseret af EU-Kommissionen mellem medlemsstater, IT-virksomheder og civilsamfundet.

Rigspolitiet har herudover pr. 1. november 2015 overtaget den nationale kontaktpunktsfunktion i forhold til OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) fra Justitsministeriet. Siden overtagelsen af ansvaret på hadforbrydelsesområdet har Rigspolitiet i denne funktion deltaget i ODIHR konferencer vedrørende hadforbrydelser, og vil herudover løbende bidrage med opgørelser over danske hadforbrydelser til ODIHR's årlige hadforbrydelsesopgørelser.

9. Litteratur

COWI (2015). *Kortlægning af hadforbrydelser i Danmark. En undersøgelse af befolkningens oplevede hadforbrydelser.* København: Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.

European Commission (2015). *EU Internet Forum: Bringing together governments, Europol and technology companies to counter terrorist content and hate speech online.* http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6243_da.htm (hentet d. 29.05.2016)

Hanes, E. & Machin, S. (2013). *Hate Crime in the wake of Terror Attacks: Evidence From 7/7 and 9/11.* <http://personal.lse.ac.uk/machin/pdf/hanes%20machin%20september%202013%20web.pdf> (hentet d. 29.05.2016)

Justitsministeriet (2015). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2014 med særligt afsnit om vold og reviktimisering.* København: Justitsministeriets Forskningskontor.

King, R. D. & Sutton, G. M. (2014). *High Times for Hate Crimes: Explaining the Temporal Clustering of Hate Motivated Offending.* *Criminology*, 51:871-894.

Oksanen, A., Hawdon, J., Holkeri, J., Näsi, M. & Räsänen, P. (2014). *Exposure to Online Hate among Young Social Media Users* in M. Nicole Warehime (ed.) *Soul of Society: A Focus on the Lives of Children & Youth*, 253-273. Emerald.

Politiets Efterretningstjeneste (2015). *Kriminelle forhold med mulig ekstremistisk baggrund.*

<https://www.pet.dk/publikationer/raci-indberetning.aspx> (hentet d. 29.05.2016)

Rigsadvokatens Meddelelse nr. 2/2011 om hadforbrydelser

[https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/api/portals\(6e302527-f0b3-4a5e-889a-668aa67e5491\)/Print/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/a7a856c5-1a4f-4f49-8df5-4a17ad49a73e](https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/api/portals(6e302527-f0b3-4a5e-889a-668aa67e5491)/Print/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/a7a856c5-1a4f-4f49-8df5-4a17ad49a73e) (hentet d. 29.05.2016)

Rigspolitiet (2016). *Strategisk Analyse 2015.* https://www.politi.dk/NR/rdonlyres/546B865E-8EB2-4927-8821-FF0AF6B386D7/0/StrategiskAnalyse2015_print.pdf (hentet d. 29.05.2016)

Williams, M. & Pearson, O. (2016). *Hate Crime and Bullying in the Age of Social Media.* https://orca-mwe.cf.ac.uk/88865/1/Cyber-Hate-and-Bullying-Post-Conference-Report_English_pdf.pdf (hentet d. 29.05.2016)

Williams, M. L. & Burnap, P. (2016). *US and them: identifying cyber hate on Twitter across multiple protected characteristics.* <http://epjdatascience.springeropen.com/articles/10.1140/epjds/s13688-016-0072-6>